40րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2076 — ԻԶՄԻՐ 25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1919 — ՇԱՐԱԹ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՏԱՐԵԿԱՆ 500 ՂՐՇ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 250 »
ԵՌԱՄՍԵԱՅ 150 »

Բաժանորդագրութիւնք կ'սկսին ամեն ամսոյ 1 ին և 16 ին

100 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ-Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Fondateur
M. Mamourian

Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

"ARÉVÉLIAN MAMOUL„
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

100 ՓԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Անգլիոյ Վարչապետը փափաք կ'յայտնէր իր վերջին ճառին մէջ որ Ամերիկա արտայայտուէր Արեւելքի հարցին նկատմամբ եւ խառնձնէր իրեն առաջարկուած յանձնառութիւնն, այսպէս սատարած ըլլալու համար քաղաքակըրթութեան շինիչ գործին, միեւնոյն ժամանակ յանդիմանական թեթեւ ակնարկութիւններ ալղեցնելով անոնց հասցէին, որոնք Մեծն-Բրիտանիոյ նորանոր հողերու վրայ իր գերիշխանութիւնն տարածելուն գանգատներ կ'յայտնէին։

Եւ այս առթիւ Մր. Լոյտ Ճորճ բացարձակապէս կ'յայտարարէ թէ՝ Մեծն-Բրիտանիա չպիտի կրնայ նորանոր պատասխանատուութիւններու տակ մտնել եւ Ամերիկեան միջամտումի մը առջեւ նոր գժուարութիւններ պիտի ծագին Արեւելքի գործերուն փափաքուած լուծումը տալու համար։

Իսկ Լէօն Պուրժուա՝ Ֆրանս. Ծերակոյտին առջեւ հաշտութեան դաշնագրին իր տեղեկաբերի հանգամանքով արտասանած ճառին մէջ՝ հետեւեալ կերպով կ'արտայայտուի Արեւելքի մասին.

«Համաձայնական եւ բարեկամ պետութեանց եւ Թուրքիոյ միջեւ կնքուելիք մասնաւոր դաշնագրութեան բանակցութիւններն դեռեւս լրացած չըլլալով, որ եւ է դատաստան մը չէ կարելի բանաձեւել Օսմ. երկիրներու ապագայ կացութեան վրայ։ Յանձնաժողովը կ'յիշեցնէ միայն կառավարութեան թէ որքան բաթեան... ցարձակ աջակցութեամբ մը պէտք է նկատի առնեն Արեւելքի մէջ քրիստոնեաներուն պաշտպանութիւնը ապահովելը որոշող բանապատճառները, բանապատճառներ՝ բարոյական եւ մատուրական, տնտեսական եւ ելեւմտական շահերու։ Այս բանակցութիւնները պիտի ներշնչել Օսմ. կայսրութեան քաղաքականութիւնն Ջինակիցներուն եւ տեղի չտալ աշխարհակալութեան յետին մտքի։

«Փոքր-Ասիոյ եւ Կ. Պոլսոյ առեղծուածը կ'մնան ամբողջապէս լուծելի։ Սուլթանի կառավարութեան պահուիլը խնդրոյ նիւթ է։ Այդ մասին պատասխանելու համար, մեզի կ'երեւի թէ՝ ամէն բանէ առաջ, պէտք է նկատողութեան առնել, ընդհանուր խաղաղութեան եւ խելամտութեան անհրաժեշտութիւնը։ Ջենք կրնար բարձր թողել ընել այն խորունկ անդրադարձումը, որ կրնայ ունենալ, Թուրքիոյ համար առաջարկուած միջոցներուն առջեւ, այն 25 միլիոն միւսիւլմաններուն վրայ, որոնք մեր օրէնքներուն տակ կ'ապրին հիւսիսային Ափրիկէի մէջ։ Անոնց յարգանքն ու անձնուիրութիւնը իրենց Ֆրանսական հայրենիքին համար, արտայայտուեցան այս պատերազմի պահուն հիանալի փայլով մը։

«Պէտք չէ ըլլալ այնպիսի արարք մը՝ որ վրդովէ այս զգացումները։» Մեկնութիւն-

Ահա թէ ի՞նչ ըսած է Լէօն Պուրժուա, Ծերակոյտին մէջ։ ներն աւելորդ են եւ անօգուտ եւ այսպէս խորհողն ու արտայայտուողն պէտք չէ մոռնանք որ Ֆրանսայի նշանաւոր դիւանագէտներու դասակարգին ամենէ աչքառուներէն կ'համարուի եւ որու կարծիքներն մեծ կշիռ ունեցած են միշտ խաղաղասիրական հարցերու մէջ։

Ֆերիտ փաշայի քինատակարին եւ Կլէմանսօի տուած պատասխանէն եւ Թուրք պատգամաւորներու Ֆրանսաէ վերադառնալէ յետոյ, յուսացուածէն շատ աւելի թեթեւ մոտուեցան Թուրքիոյ հարցին նկատմամբ եւ հաւանականաբար խնդրոյ շատ պիտի մոտուին, քանի որ Արեւելքի հարցը անօրինակ խոչընդոտներու կ'հանդիպի եւ Ամերիկեան Ծերակոյտին չկամութեան առջեւ սահմանադրական նախապատրաստական սահմին մէջ, մինչդեռ եթէ Ուիլսըն չհիւանդանար եւ պայքարն մինչեւ վերջը մղէր, Ծերակոյտն պիտի ստիպուէր իր վերաւորուած արժանապատուութեան հարցը զոհել եւ յանուն մարդասիրութեան մեծ ազգի մը պատկանելն գործնականապէս ապացուցանէր Ուիլսընի առաջարկներուն արդար գոհացում մը տալով։

Մինչդեռ իր պատճառաւ խնդիրն կ'յամենայ, անորոշութիւնն կ'շարունակուի եւ գարձեալ իր պատճառաւ խնդրոյն կնճռոտ հանգամանքներու եւ գործուածքներու մէջ մխրճուելուն ուղղակի պատասխանատու կ'հանդիսանայ։

Այսօր Անգլիա եւ Ֆրանսա լայնատարած իսլամ երկիրներու մէջ միլիոնաւոր հպատակներ ունին, որոնք բնականաբար հաշտ աչօք չպիտի նայէին Թուրքիոյ մասին անոնցմէ ձեռք առնուած արմատական միջոցներ, մինչդեռ խնդիրն մասամբ կ'փոխուէր, երբ Մ.-Նահանգներն ստանձնէին այս երկրին Մանտաթերքին եւ Համաժողովին մէջ իրենց վերջին բառն արտասանէին, Մահմետական աշխարհն չպիտի կրնար որ եւ է կերպով անոր որոշումներուն մէջ փոփոխութիւններ կամ մեղմացումներ պահանջել եւ ընդունուած պայմաններն այլափոխել։

Այսօր Անգլիա բացէ ի բաց կ'հռչակէ իր վարչապետին բերնով՝ թէ արդէն շատ ծանրաբեռնեալ է եւ չկրնար նոր պատասխանատուութիւններու ներքեւ ճնշուիլ. իսկ Ֆրանսա կ'խորհի իր Ափրիկեան հպատակներն եւ անոնց չահեբու պաշտպանութեան համար, եթէ նոյն իսկ յանձն առնէ որ եւ է գործօն դեր մը ստանձնել Արեւելքի մէջ, չկրնար գոհացնել նոյն իսկ Թուրք տարրն որ վերջերս բացորոշապէս արտայայտուեցաւ ի նպաստ Անգլիոյ եւ Ամերիկայի։

Վերջին ապաւէնն՝ որու ստիպուած ենք կառչիլ Արեւելքի քրիստոնեայ տարրերու, արդարութեան եւ հաւասարութեան, իրաւանց պաշտպանութեան եւ փոքր ազգերու ազատագրութեան նուիրական սկզբունքներն կրնան ըլլալ, որոնց համար չեղելու չպիտի փորձեն անշուշտ արեւմուտքի քաղաքակրթութեան մեծ ռահվիրաներն եւ աշխարհն վեր ի վայր ըրող արհաւիրալից ու միլիոնաւոր զոհերու պատճառ եղող պատերազմէ մը ետք, անարդարանալի սխալ մը չպիտի գործեն, եթէ՝ ինչպէս կ'յեղյեղեն միշտ իր դիւանագէտներն, իրապէս կ'ուզեն որ աշխարհի վրայ խաղաղութիւնն իր բարերար շեփերն տարածէ ու տեւական ըլլայ։

Հ. Մ.

ՀԱՅԵԼԻԻՆ ՄԷՋ

Զնասակար են ու վտանգաւոր այն ամեն յանկարծական դէպքերն, որոնք մէկէն ի մէկ կ'հասնին ու կը շուարեցնեն մարդկային ուղեղը։

Բարեկամի մը հետ փոքրիկ վերլուծում մը ունեցայ առջի օր, այս վերջին համաշխարհային պատերազմի պահուն, հարստացողներու պարագային վրայ։

Բնականաբար այս պատերազմէն օգտուողներն խիստ բազմաթիւ եղան, ոչ միայն Թուրքիոյ մէջ, այլ աշխարհիս ամեն կողմերը եւ խանգարեցին մարդկային ընկերութիւնը։

Ինչպէ՞ս կրնան խանգարել պիտի առարկէք, եւ հարստութիւնն ինչո՞ւ մարդկային ընկերութեան խանգարման, լաւ է ըսել, խաթարման պատճառ կ'դառնայ։

Ահա ինչ որ առարկայ դարձած էր մեր վերլուծումին որու մասնակից ըլլալ կուզեմ ընթերցողներս։

Մարդս իր ստեղծագործութենէն սկսելով մինչեւ իր վախճանն, դիտեցէք ու լաւ մը խորհեցէք, աստիճանական վերելք մը կունենայ եւ մանաւանդ դանդաղ յառաջացում մը։

Ի՛նչ են մարդուս ծննդեան պարագաները, անոր աշխարհ գալը, մեծնալը, կրթուիլը, ուսնիլը, գործի աշխարհին մէջ մուտքը, քայլ առ քայլ ընթացքը, իր յառաջացումը, վերջապէս կեանքի բոլոր փուլերէն անցնումը, դանդաղ, յամր, անզգալի, որոշ չափով կշռաւոր քայլերով։ Յաջողութիւն կամ անյաջողութիւն մաս չեն կազմեր այս նիւթին հետ։

Ուրեմն ի՛նչ տեսակ երեւոյթի մը ականատես կ'ըլլանք, թէ՝ մարդ ըսուած ասունը, իր դանդաղ յառաջացումով հետզհետէ կ'ընտելանայ իր նորաստեղ վիճակներուն, կ'վարժուի անոնց հետ, կ'մտերմանայ, կ'համակերպի, կ'իւրացնէ, մէկ բառով կ'առաջնի կ'յղկուի, եթէ անփայլ է սկիզբն ու միտքը, զգացումներն ու նկարագիրն, անոնք անզգալիօրէն կ'զտուին, կ'թրծուին եւ կարելի եղածին չափ կատարուն հանգամանքի մը մէջ կը ձուլուին։

Այսպէս օրինակի համար, երբ յաջողութեան ուղին մէջ մարդս կ'սկսի հարստանալ, եթէ անտաշ մէկն է՝ կ'սկսի հետզհետէ տաշուիլ, յղկուիլ, մէկ խօսքով իր հարստութեան հետ փոխանակ չփանալու, յոխորտալու եւ ծիծաղելի դառնալու, բնդհակառակն իր նմաններուն օրինակէն կ'օգտուի, կ'ընդօրինակէ եթէ հեղինակելու կարողութիւն չունի եւ տակաւ առ տակաւ իր հարստութեան բազմապատկուելուն հետ ինքն ալ մաքրուած դուրս կուգայ եւ իր վիճակին շատ սովորական, շատ բնական բան մը կը գտնէ։

Արդ՝ պատերազմի պատճառաւ աշխարհիս չորս կողմն յանկարծ, մէկէն ի մէկ, չսպասուած մէկ վայրկեանի մը մէջ հարստացողներու վիճակն կ'նմանի՞ վերեւ նկարագրածիս, երբէք եւ հազար անգամ երբէք...։

Ինչո՞ւ... որովհետեւ այդ բաղդի ժառանգներն, ժամանակ չունեցան ընտելանալու իրենց նոր վիճակին հետ, բարեկամանալու, իւրացնելու,

վերջապէս տաշուելու եւ յղկուելու ու հաւատացէք որ աշխարհիս ամենէ անտանելի մարդիկը դարձած են այսօր, աներեւակայելիօրէն անհանդուրժելի, անմարսելի եւ դժբաղդաբար ալ ծիծաղելի։

Բայց մի՛ կարծէք որ անոնք կ'ըզգան ու կ'ըմռնեն իրենց այդ վիճակը, երբէք, գիտակցութիւնն չունին իրենց ըրած ու գրածին, խօսքին ու շարժումին, որովհետեւ ինչպէս ըսի, ժամանակ չունեցան տաշուելու եւ յղկուելու։

Գոնէ՛ պիտի ունենան ասկից վերջ, մաղթենք...։

ԵՍ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿԻ ԱՌԻԹՈՎ

Երէկ, Ամենայն Հայոց Ս. Կաթողիկոս Տ. Տ. Գէորգ Ե.ի «Կաթողիկոսական կոնդակ հայ եւ օտար անձնաւորներուն կարդացի, արտատպուած՝ տեղական հայ մամուլին մէջ եւ ի՞նչ ըսեմ... ի՞նչպէս պատմեմ այն դառն ու տխուր տպաւորութիւնը՝ զոր կրեցի՝ նախ խորագրէն այդ կոնդակին՝ յետոյ այն խայթող ու խթանող տողերէն, զորս անխնայ գրելու վերջին համարձակութիւնն էր առեր ալեզարդ ծերունին, շուարած ու անճրկած Կաթողիկոսը Հայոց...։

Կոնդակ հայ անձնաւորներուն. լա՛ւ, այդ հարկի՛ էր եւ պարտի ազգաց հօր մը ի խորոց սրտի աղե՛րսն էր իր վերապրող զաւակաց, իր այն երջանիկ որդւոց, որոնք ընտրելագոյն զաւակներն ըլլալու կոչումը ունեցան չորս կամ հինգ տհաւոր տարիներու Եգրքմահաճ բոխտին առաջ, զաւակնե՛րն այն մեծ ու հնամենի ընտանիքին՝ որուն հայր ըլլալու պատիւը՝ վաթարագոյնփառքը եւ սփոփանքը պիտի ըլլար ծերունի հօր մը, որ իր գերեզմանին մօտ դժբախտ զուգադիպութիւնը կունենայ տեսնելու իր կիսամեռ աչքերով, իր զաւակաց «սառն անտարբերութիւնը եւ այն գեհենական ապերախտութիւնը, որով կը պարծին այդ վերապրող երջանիկներն՝ ապաստանած գերեզմաններու առա՛ջ ու անօրեկին չարքի մը տակ։ Կոնդակ՝ նաեւ օտար անձնաւորներուն։

Օ՜ն, գործի, գանձանակներուն է հերթը. գերմարդկային ճիգ մըն ալ, ո՛վ ազգային տխեղծ արժանապատուութիւն։

Գործի՛, դէպի օտարը, օտարին թուղթն ու մուրը, օտարականին քսակը, ուր տեղ հայ գանկէն մազի թել մ'իսկ չկայ իրաւամբ, չկայ եւ լումա՛յ մը պղնձեայ։ Մնաց որ հայ անունն ալ գրաւի հանէինք, աճուրդի՛ դնէինք, օ՛ն ուրեմն գործի...։

Իսկ լաւ չէ՞ր արդեօք ով եղբայրներ, ո՛վ քոյրեր, լաւ չէ՞ր արդեօք որ կ'ըսեմ, համանուագ հրաժարէինք հաուաչալից հայ անունէն. ըլլալ գնչո՞ւ կամ անազգի, քան դեռ այսպէս անարգօ՛րէն, նենգաւորօրէն քաշկռտել ապրիլ ու տանիլ այդ անունը, մինչեւ ողորմածութեան դռները օտարականին խոժոռ...։

Ա՛լ կարիք չկայ։

Ջկայ եւ նենգաւո՛ր պայքար. միակ միջո՛ցն է փրկարար միջոցը որ ներ-

կայացին է մի[illegible] չանհրաւն [illegible] ամսուան ապրիլ [illegible] կախել մարդկ[illegible] տապրակը։

Եւ ի՞նչու վարանիլ, քանի որ մարդուն է հոգի[illegible]. մարդո՞ւն՝ ինչպէս հուսկ մէջ[illegible]։ Զանգը՞ք [illegible] խօսքեր [illegible] բառանջ ու [illegible] կեանքին ու անդրշիրիմեան [illegible] բռնուած խօսքն է այն.—

«... Որբ [illegible] հասցուց [illegible] յօդնակնութիւն ժողովրդեան, որ ցարդ խառնելու [illegible] յուզմանէ վրայ [illegible] համարի... չի՛ր [illegible] չի՛ր [illegible]»։

Ու յոյզ [illegible]...

Սո՞ւտ բան, գո՞ւ բան [illegible]. թէ պա՛հն է որ հրաժարինք [illegible] ապրինք այն անունէ, որով [illegible] եղբայրներ գարով ու յարգով մնացնելու չափ իսկ անկարելի՛ն [illegible] գործն, [illegible] այլեւ [illegible] մը որ նոյնքա՛ն իսկ տարեցնելու մարդիկ որ տարիներով խառնեցին [illegible] մեր արեան, և [illegible] մեր [illegible]։

Օտարին ձեռք ձե՞ռք կարկառենք, օտարին տանինք մեր վերքը որ լուայ ու դարմանէ, և որ խնդա՞յ և որ քրքջայ, և որ [illegible], հարգո՞ր [illegible]։

Չէ՛, Սրբազա՛ն կաթողիկոս, չէ՛, [illegible] և քանի որ [illegible] ես և անատակ գերմարդկային ոյժի մը յղացման [illegible] կը հրաժարիմ [illegible] հայ անունէն, կ'ըլլամ [illegible], ես [illegible] կը կոչեմ — կ'ըլլամ ազգակի՛ցը [illegible] ու բարեկամներուն, [illegible]...։

Տուէ՛ք իմ անունս ալ անոր որ իր անունը հաճեցաւ թողուլ որ վաճառքի՛ հանեն, այն որ իր անունով դարաւոր ազգի մը [illegible] անունը [illegible]։

Իսկ դուն, դուն ո՛վ հայր, հովուէ՛ թէ սիրտ ունիս, եթէ [illegible], հովուէ՛ այս հօտը, որ վայր պապերուն գերեզմանին ալ պիտի հասնէ վաճառքի։

Եւ սակայն դուն, դեռ պարտականութիւն մ'ալ ունիս, օտարին գիմլէ, դուն քու հօտդ օտարին առաջնորդելէ առաջ, այն է. [illegible], խաչ ու բուրվառ [illegible], և [illegible] ու չուսչտո բեհեզէ պա[illegible] մըն ալ այս կերպո՛վ հայթայթելու [illegible]... [illegible] թէ Աստուած ի՞նչ կ'ուզուրկէ...։

Թէ յղի [illegible] ինչե՞ր կը ծնին, և այս բոլորէն վերջ [illegible] ինծի [illegible]...։

Ս. ԾԻԶՄԵՃԵԱՆ

ԶՕՐ. ԹՈՐԳՈՄԻ

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

Զօր. Թորգոմ որ Սեպտ. 3 ին Նիւ Եորք ժամանած էր, Պոսթոն հասաւ ամսոյս 13 ի առաւօտուն։ Անիկա գէպի Ամերիկա այս ճամբորդութիւնը յանձն առած է յաջողցնելու համար ձեռնարկ մը որ ինք կը հաւատայ թէ, միակ միջոցն ու ճամբան է Հայկական ազատութիւնն իրագործելու։

Զօր. Թորգոմ կը փափաքի որ Ամերիկահայ ժողովուրդը գիտնայ իր առաջարկութեան նպատակը։ Ինք կ'ուզէ Ամերիկայի և Քանատայի մէջ կազմակերպել զինուորական ոյժ մը մեծ մասամբ հայ կամաւորներէ բաղկացած՝ և վստահ է թէ այս ձեռնարկին մէջ պիտի վայելէ Անգլիական զինուորականներու աջակցութիւնը և իշխանութեանց նիւթական ու բարոյական քաջալերութիւնը։ Հայկական ազատութիւնը յաջողցնելու միակ միջոցն է Հայաստանի հողին վրայ ունենալ 20—40000 հոգի ոյժ մը։ Անիկա պիտի գործածէ Ազգ. Պատուիրակութիւնը և վստահութիւնը պիտի չէ Հայաստանի Մեծերը [illegible] [illegible] պետութեան։

Զօր. Թորգոմ կը հաւատայ որ Հայաստանը [illegible] կնալու ըլլայ [illegible] Նեմտեծուր արևմտաքէն։ Անիկա հաստատ չունի որ Կովկասահայերը՝ առանց արեւմտեան կամ Անկլօ-Սաքսոնական [illegible] և յառաջնահոգ գաղափարով [illegible] կրնան [illegible] մը ստեղծել Հայաստանի հողին վրայ։ Կովկասահայերը՝ մանաւանդ անոնց զարգացեալ դասակարգը և առաջնորդները՝ անբաժանելիօրէն կապակցուած են Ռուսական հեղափոխութեան և ցնորամիտ մտայնութեամբ և կարելի չէ անոնց վրայ յոյս դնել մեր փրկութեան համար։ Զօր. ը կը ճանչնայ թէ՛ Ռուսիան և թէ՛ Կովկասահայերը որովհետեւ երկար ատեններ ապրած է անոնց մէջ և շատ մօտէն ծանօթ եղած վերջին պատերազմի ընթացքին։ Անիկա շատ չուզեր ծածկել 1917 ամառան և 1918 ի ձմրան ընթացքին Թիֆլիսի և Պաքուի մէջ տեղի ունեցող ազգային դէպքերու և մեր առաջնորդութիւնը ստանձնել յաւակնող կուսակցութեան մը պետերուն ի յայտ բերած եղերական անկարողութիւններուն վրայ։ Կ'ըսէ միայն որ անոնք՝ կուսակցամոլութեամբ կոյր դարձած՝ չեն կրցան որդեգրել ազգային տեսակէտը և թողուցին որ փախչի ճակատագրին առիթը հայ ոյժերը կազմակերպելու։

Հայ զօրավարը որ արդէն վեց տարիէ ի վեր զանազան ճակատներու վրայ ի յայտ բերած է քաջարի ու կարող զինուորականի մը բոլոր յատկանիշները և պատիւ կը բերէ Հայ ազգին, շրջանաւարտն է Մէն-Սէրի ֆրանսական հռչակաւոր զինուորական վարժարանին։ Մասնակցեցաւ Պալքանեան պատերազմին Թրքաց դէմ և այդ առթիւ արժանի եղաւ հրամանատար Բրէու Լօթին, Հայերը նախատած ըլլալուն համար։ 1914 էն 1917 Ռուս բանակին մէջ կռուեցաւ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ դէմ։ 1917 ի ամառը զսպեց Պոլշեւիկներու ապստամբութիւնը և Պետրոգրատի մէջ գերի բռնեց զանոնք։ 1918 ին Հայաստանի մէջ կռուեցաւ Թրքաց դէմ և այդ տարուան սկիզբը Կարնոյ մէջ հռչակեց Հայկական անկախութիւնը։ Զօրավարը կ'ըսէ թէ, եթէ Կովկասեան Սէյմի մէջ ընկերվարականութիւնը յաջողցնել ջանալու տեղ՝ մեր Ազգային Խորհուրդը իմաստութիւնը ունենար դէպի Կարին և Հայաստան դարձնելու իր ուշադրութիւնը և հոն կազմելու հայ զինուորութիւնը, այսօր Հայաստանը փրկուած կ'ըլլար և Հայ անկախութիւնը ապահովուած։

Զօրավարը մեծ վստահութեամբ կը պահէ և այցելուներու կը ցուցնէ այն երկու դրօշակները որոնք հայ օրիորդներու կողմէ իրեն նուիրուած են Հայկական անկախութեան հռչակումի միջոցին։

Կը կարծենք թէ չկայ Հայ մը որ տարակուսի ըլլայ զօրավարին այն կէտին մէջ թէ Հայ զօրաբաժին մը մեծապէս պիտի աւժավցնէ մեր դատը, և մեր պատուիրակութիւնը կրնայ զօրեղապէս խօսիլ, ոյժին կրթնած գուեալ իր պահանջները։ Իսկ թէ որո՞նք են այն գործնական միջոցները, քաղաքական և նիւթական երաշխաւորութիւնները՝ Ամերիկայի մէջ Հայ զօրախումբ մը կազմելու համար, այդ մասին կը փափաքինք լսել զօրավարին ծրագիրը։

«Ս.Զ.»

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՊԱՏԺՈՒՄԸ

Գ.

Թուրքը, տանջանքին ծանօթ կերքէն մղուած, սակէ վերջ զէնքը գործածեց իր բարեկամ ալպանոցին դէմ։ Երկու տարի հետոյ Ալպանիոյ գաղափարական ոգին արթնցաւ։ Քրիստոնեայ կամ իսլամ Ալպանացիները անխղճօրէն ջարդուեցան, իրենց բնակարանները քարուքանդ, և հաւաքուած կիները և մանուկները իրենց մայր պատիւ թողուն ու թշուառութեան մէջ։

Թուրքիոյ քրիստոնեաները նուաճելու և իսլամ բնաջնջութիւնը յառաջացնելու համար, որպէսզի երկիրը միաձուլութեամբ իսլամ ըլլայ, Թուրք կառավարութիւնը, իբր թէ սահմանադրական և ազատական, Սուլթան Համիտի պէս չվարանեցաւ Մակեդոնիոյ և Եպիրոսի Պուլկարները և Սերպերը խոշտանգելու։ Տօքթ. Նազըմ, մոլեռանդ ազգայնական մը, Պուլկարիայէն գաղթականներ բերել տալով ամբողջ Պուլկար, յոյն և սերպ տուներուն մէջ այս վերջինները վանտելով, Պուլկարները և յոյները ի վերջ կը բողոքէին այս անարդարութեան դէմ, բանտարկելով կը պատասխանէին անոնց բողոքներուն։ Միջանկեալ կերպով ըսենք թէ, Տօքթ. Նազըմ, կատաղի համաթուրանական մըն է. և յոյներու, հայոց ջարդերուն պատասխանատու հեղինակներէն մին։ Ինքն էր որ, գործակալներ ղրկեց Ռուսիա, Պարսկաստան, Թիւրքիստան և Աֆղանիստան իսլամական ազատամարտութիւնը պատրաստելու և Հնդկաստանի վրայ խուժելու ցնորական նպատակով։

Յոյները, Պուլկարները և Սերպերը տեսնելով որ Թուրք կառավարութեան նպատակը իրենց փճացումն էր, միացան։ Եւ յառաջ եկաւ պալքանեան պատերազմը, որ ճշմարիտ պատճառը եղաւ համաշխարհային պատերազմին։ Ցանկացան պետական մեծ մարդը Վէնիզէլոս, ուզեց յոյժ բերութեան մանել Թուրքերուն հետ, խնդրելու համար որ վերջ տան այս հալածանքի քաղաքականութեան Մակեդոնիոյ յոյներուն դէմ։ Բայց Թուրքը, միշտ դաւոր, միշտ անարգանքով վարուելով, քամահրանքով մերժեց նոտայ Վէնիզէլոսի հաշտարար առաջարկութիւնները։ Թուրքերուն այնքան սիրած անիշխանութեան, ընթրիկի և հալածանքի քաղաքականութիւնը հարկադրեց Պուլկարներուն, Սերպերուն և յոյներուն որ իրարու միանալով Թուրքիոյ դէմ պատերազմ յայտարարեն։ Արդիւնքը ծանօթ է. Թուրքիան անամօթաբար ծեծ կերաւ։ Ցանկացան աւագ Սելանիկը, որուն վրայ Աւստրիա երկար ատենէ ի վեր աչք տնկած էր. Սերպիոյ հողերը ընդարձակուեցան, իր տուած օժանդակութեան համար։

Աւստրիա լաւ աչքով մը չէր դիտեր Սերպիոյ բարգաւաճումը, ոչ ալ Մեծ Սերպիոյ մը գոյութիւնը, որովհետեւ այդպէսով Սերպ, Խրուաթ, Տալմացի, Չէխ, Պոսնիացի ծնունդով բնակիչներ սաստ իշխանութեան տակ կը մտնէին։ Ուրեմն ան պատրուակներ փնտռեց սերպերուն դէմ պատերազմ յայտարարելու։ Թէև Սերպերը ամենէն առանձնացուցիչ պայմանները ընդունէին, Սերպիոյ հետ պատերազմը կրակ տուաւ փռօղին և որուն հետեւեցաւ համաշխարհային այս դժպհի պատերազմը որ միլիոններով մարդ սպանեց և անհեղ հարուած մը տուաւ քաղաքակրթութեան։

Ուրեմն կրնանք ըսել թէ, Թուրքերու էնթրիկի և հալածանքի քաղաքականութիւնն էր որ ծնունդ տուաւ այս պատերազմին և այս պատճառաւ, Թուրքիան պէտք է խստօրէն պատժուի. և բոլոր պատասխանատուութիւնը ինկայ Թուրքերուն և իրենց դաշնակից Գերմանացիներուն վրայ։

Ընթերցողը պէտք չէ խորհի որ մենք կ'ուզենք Գերմանիոյ պատասխանատուութիւնը նուազեցնել։ Այդ մասին գաղափար մը յառաջ եկած է մեզմէ։ Բայց մենք յարմար կը գտնենք թէ, համաձայնականները պէտք է լրջօրէն քննեն, անոր մեղսակիցին Թուրքիոյ պատասխանատուութիւնը։

Թուրքերը սուտի և կեղծաւորութեան մէջ գլած անցած շատ վարպետներ են, ոչ մէկը կրնայ իրենց այս յատկութիւնը կասկածի ենթարկել։

Զաւթերիա հասած են Պոլսէն և Գերմանիայէն Թուրք բրօբականտիսդներ և ժամանակէ մը ի վեր մղում կուտան, ըլլայ յայտարարութիւններով կամ պրակներով, որպէս զի Թուրքիան անմեղ հանեն ոճիրներէն, ամէն յանցանք նետելով Գերմանիոյ և Թալաաթ, Էնվէր և Ճէմալ հրոսախումբին վրայ։

Այս անհամեմ մարդիկը աւելի հեռուն կ'երթան գեռ։ Կը գրեն թէ Թուրք ժողովուրդը անմեղ է և նոյնիսկ ինքն զոհ մը եղած է։ Եւ անոնք որ այսօր այսքան բարձր կը պոռան իթթիհատականներուն և անոնց պետ Թալաաթ և ընկ. ի դէմ, նոյնիսկ իրենք կատաղի իթթիհատականներ են և Թալաաթ, Էնվէր, Ճէմալ հրոսախումբին ընկերները։

Եթէ Թուրք ժողովուրդը ճշմարտապէս անմեղ է, իրաւամբ կրնանք հարցնել թէ, ինչո՞ւ համար ինք երեսփոխան ընտրեց իբր իր կամքին ներկայացուցիչները, ամենէն չարագործ, մոլեռանդ և արիւնածարաւ մարդիկը։ Թուրք ազգին երեսփոխանները բոլորն ալ հաւանած են պատերազմին և ոչ մէկը Թուրք խորհրդարանին մէջ ձայն բարձրացուցած է ինչ որ միակ իրողութիւնն է որ Թրքական խորհրդարանին տարեգրութեանց մէջ գոյութիւն չունի։

Եւ ի՞նչ կրնար ընել տասն աւազակներով կազմուած իթթիհատի խումբակ մը, եթէ իր հետ չունենար ժողովուրդը...։

Տասնեակ մը հազար պաշտօնատարներու բանակը, ժողովուրդի զաւակ, և մեծաւորները ուրախութեամբ և մոլեգնութեամբ անձնատուած են յարձակիլ Այվալըի, Իզմիրի և Սամսոնի յոյներուն վրայ, զանոնք իրենց բնակարաններէն և հողերէն արտաքսելու և ջարդելու համար։

Եթէ Թալէաթ և Էնվէր Հայոց տարագրութեան և ջարդերուն անհրաժեշտ հրահանգները առին, հազարաւոր Թուրք պաշտօնեաները — բոլորն ալ ժողովուրդին զաւակները — ինչպէս նաև քաղաքներու և գիւղերու Թուրք բնակչութիւնը կըրնայի՞ն զանոնք չգործադրել, քանի որ Թրքական օրէնքը պաշտօնատարներու կ'արգիլէ, մեծէ մը եկած հակամարդկային հրամանը չգործադրելու։

Երբոր յոյն և հայ կարաւանները կը քշուէին դէպի Տօրոսի և Միջագետքի անապատները քաղաքներու և գիւղերու Թուրք բնակչութիւնն էր որ կ'արգիլէր թշուառ քրիստոնեաներուն ջուր խմել իրենց ծարաւը յագեցնելու համար, անանցմէ հազարաւորներ պապակելով մեռած են։

Թուրք ժողովուրդը այս բարի ու ազնիւ... Թուրք ժողովուրդը միշտ գետնաքարշ, յամառ առիթին կ'սպասէր նետուելու համար իր քրիստոնեայ որսին վրայ, կ'ծծէր անոր արիւնը կ'առնէր ինչքը։

Թուրք ժողովուրդը ուրեմն յանցաւոր է և պէտք է պատժուի։

ՀԵԼԼԷՆ ՊԱՐԷՆԱՒՈՐՄԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՄԲԷՆ

Իզմիրի հելլէն պարենաւորման յանձնախումբը հետեւեալը կը ծանուցանէ։

Զօրանոցին հացի պատրաստութիւնը նորէն նուապուրդի գրուած է, ամսոյս 15(26ին չորեքշաբթի օր ժամը 11—12։

Անոնք որ կուզեն մասնակցիլ նըւազուրդին պայմաններուն վրայ կրրնան տեղեկութիւն առնել յանձնախումբին գրասենեակները ներկայանալով։

Հաշւապահ՝ Ս. ԹԷԹԷՄՊԻԼԻՍ

ՀՐԱՒԷՐ

Այս կիրակի Հոկտ. 26 (Կ. Ե.) ժամը 3ին Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութեան բոլոր ընկերները սրտագարար կ'հրաւիրուին կարեւոր խնդրոյ մը համար ներկայ գտնուիլ Ս. Միսաքեան վարժարանը։

Ս. Դ. Հ. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Իզմիրի Մասնաճիւղ

Քաղաքական Լուրեր

ԴԱՇՆԱԿԻՑ Գերագոյն Խորհուրդը որոշում տուած է Ազգերու Ընկերակցութեան Դաշնագիր Մարմնոյն յառաջիկայ գումարումին մասին ի Բարիզ։ Անգլիական թերթերը մեծ կարեւորութիւն կուտան այս որոշման։

Անգլիա այս ժողովին մէջ պիտի ներկայացուի, Լոյտ Ճորճ, Լորտ Սէսիլ եւ Լորտ Քէրզընի կողմէ։ Պիտի տայ երեք գլխաւոր որոշումներ. Անուանում՝ Սարի աւազանին միջազգային յանձնախումբին. անուանում Տանցիկի Հանրապետութեան Բարձր-Կոմիսէրի մը, ներկայացուցիչ Ազգերու ընկերակցութեան. Ազգերու Ընկերակցութեան մը նոյնպէս քարտուղարութեան ընտրութիւնը։ «Տէյլի Մէյլ»ի գրածին համեմատ, տակաւին անծանօթ կը մնայ թէ ով պիտի փոխանորդէ Մ. Ուիլսընի որ այս ժողովին նախագահութեան կոչուած էր։ Այս ժողովին մէջ հաւանաբար կը քննուի նաեւ չէզոք պետերու մասնակցելու խնդիրը Ազգերու ընկերակցութեան։

Անգլիական պատուիրակները պահանջած էին որ, հաւաքումը Լոնտոնի մէջ տեղի ունենայ. սակայն այս առաջարկը մերժուած է։

«ԹԱՅՄԶ»ի Պոլսոյ թղթակիցին ըսուած տեղեկութեան համեմատ Մայրաքաղաքի Համաձայնական բարձր-կոմիսէրները Թուրք կառավարութեան ծանուցագիր մը ղրկելով, տուած են 6 օր պայմանաժամ ներքին գաւառներու ապահովական կարգադրութիւնները զէնք ներ[illegible] ընելու համար։ Ծանուցագիրը կը յաւելու թէ, եթէ որոշեալ օրը վերջնագիրը լրացած չըլլայ Համաձայնականները Թուրքիան պիտի նկատեն պատերազմական վիճակի մէջ։

ՄՐ. ԼԷՆՍԻՆԿ ու Մ. Ն[illegible]րու արտաքին քաղաքական ուղղութեան տարբերութիւնը սաստկացած է, «Թայմզ»ի թղթակիցին յայտարարած է թէ ինքը վստահ է որ Ծերակոյտը պիտի վաւերացնէ Վերսայլի դաշնագիրը։ Դաշնագիրը ըսած է Մր. Լէնսինկ կը պարունակէ քանի մը բաց կէտեր եւ քանի մը փոփոխութիւններ կարեւոր են։ Բայց այս փոփոխութիւնները այժմ կարելի չէ ընել։ Դաշնագրին սխալները եւ պակասութիւնները իր գործադրութեան ատեն աւելի լաւ պիտի երեւան եւ կարելի պիտի ըլլայ այն ատեն անհրաժեշտ նկատուած բարեփոխումները մտցնել։

Գալով Թուրքիոյ մէջ յանձնառութեան մը ընդունելութեան մասին, Լէնսինկ յայտարարած է թէ, Մ. Նահանգներու մէջ կարծիքները շատ տարբեր են իրարմէ. [illegible] պարագային մէջ, եթէ Կոնկրէսը ընդունելութեան ի նպաստ արտայայտուի, կրկին կարգ մը պայմաններու մէջ պիտի ըլլայ այդ։

ՋՈՒԻՑԵՐԻԱ Իտալական կառավարութեան հետ կնքած է համաձայնագիր մը, որով Հելվեթիական ապրանքները Ճենովայի նաւահանգիստէն պիտի փոխադրուին. Մաքսային դիւրութիւններ շնորհուած են։ Զուիցերիոյ Պերնի մէջ կը խորհին պատրաստել առեւտրական նաւատորմ մը։

Ազգային Այլազան

Երէկ իրիկուն Ուսումն. Խորհուրդը նիստ գումարեց նախագահութեամբ Տեղապահ Հօր, ներկայ էին Տ. Պ. Բ. Կիւլպէնկեան, Ա. Աբեղեան, Տօքթ. Գալթաքճեան եւ Գ. Համբարձումեան։ Ներկայ էր խորհրդին նաեւ վարժարանաց տեսուչ Պ. Ա. Կարապետեան։ Խորհուրդը զբաղեցաւ Պոքրճեան կտակի խնդրով եւ քննեց ներկայացուած թեկնածուները եւ որոշեց յառաջիկայ ուրբաթ օր հրաւիրել այն թեկնածուները որոնք կը լրացնեն Պոքրճեան կտակի պայմանները մրցումի մասնակցելու համար։

Տեղական Լուրեր

ԿՐԱՍԻՄԱՍ Բանակի հրամանատար Զօր. Նուրէն «Նինօ Պիքսիօ» իտալական յածանաւը երթալով, հրամանատարին փոխադարձ այցելութիւն տուած է։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ հիւպատոս Մր. Հօրթըն, անցեալ օր այցելած է «Նինօ Պիքսիօ» յածանաւի հրամանատարին։

ԹՕԿՕ ՄԱՐՈՒ ճապոնական նաւը քաղաքիս հրապարակին համար բերած է 1300 թոնո շաքար։

«ՄՈՒՏԱՎԱԹ» գրաւեալ հողերու երկրագործութեան մասին հետեւեալը կը գրէ.— Մենք ասկէ առաջ կը գրէինք թէ մեր կառավարութիւնը մշակներու երկիր մըն է։ Ժողովուրդը ապրելու համար պէտք է ձեռք առնէ արօրին մաճկալը եւ նախատեսէ հունձքին նպաստաւոր ժամանակը։ Եւ կը մաղթենք որ Ն. Վ. Բարձր Կոմիսէրը պաշտպանէ եւ քաջալերէ գրաւեալ հողերու քաղաքներուն եւ գիւղերուն բնակչութիւնը»։

Բարձր Կոմիսէրը որոշած է անհրաժեշտ դիմումներ ընել, ուր որ անհ է, որպէսզի բոլոր բնակիչներուն անխտիր սերմացու բաժնուի։ Այժմ կը քննէ եւ կ'ուսումնասիրէ երկրագործներուն պէտքերը։ Եւ կը կարծուի թէ նոյնէն բարձր Կոմիսէրութեան ընդհանուր քարտուղար Պ. Կուլոնտրաքիսի ճամբորդութիւնը յարաբերութիւն ունի այս խնդրոյն հետ։

ՀՆԱԽՈՅԶ Պ. Ֆէլիքս Մարթիօ երէկ «Վիլսոն» նաւով Այվալը մեկնած է ուրկէ պիտի անցնի Ֆօչա, տեղ այն վրայ հնախուզական փնտռտուքներ ընելու համար։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Միսիոնական վարժարանի մէջ տեղի ունեցող Անգլիերէն եւ Ֆրանսերէնի գիշերային դասախօսութեանց արձանագրուիլ փափաքողք պէտք է դիմեն մինչեւ ամսոյն վերջ եւ առիթ նոր եւ բացառիկ դիւրութիւն մըն է որ կ'ընծայուի, որովհետեւ նախնական դասաւանդութիւնները սկսած եւ քանիցս կրկնուած ըլլալուն համար այդ թուականէն վերջ նորերու արձանագրութիւնը պիտի անտեսուի նկատելով որ իրենց պատճառաւ յառաջդիմողներ տուժել կ'ստիպուին։

Ուսուցիչներն են.

Ֆրանսերէնի, Պ. Օննիկ Թաղէսեան, Անկլօ — [illegible] Անգլիերէնի, Պ. Տէյվին Միզուրա Մեհմէտ Պէյէց։

Պայման. — Ամսական մէկ լիրայ Ա. ճիւղին եւ յաջորդներուն կէսական լիրայ ամս.

ԵՐԻՏ. ԴԻՇ. ԴԱՍԽՕՍԹՆՑ.

Յանձնախումբ

ՀՐԱՒԷՐ

«ՀԱՐԹՕՆ» Լարնկն. Միութեան երկսեռ բոլոր անդամները կը հրաւիրուին ընդհ. ժողովի վաղը ժամը 2ին (կ. է.) Հաւթայեմեան սրահին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ կը խնդրուի.

1.— Իմացնել բոլոր անդամներուն։

2.— Ճշդապահութիւն եւ անհրաժեշտ ներկայութիւն։

Վարչութիւն

ՄԱՆ ՏԷՔ ՎԱՆԵԹ
Ժ. ԿԱՆՈՆ

Մեծապէս աճուրդով վաճառում

Վաղը կիրակի 26 Հոկտ. ժամը 10ին աճուրդի պիտի դրուի Պ. Վ. Ֆ. Վանտէր Զէյի քարափի վրայ տան բոլոր կարասիները։

Սալոնի ամբողջական կարասիք, ճաշարանի ննջասենեակի կահեր, պղնձէ անկողիններ, հայելիով դարաններ, չինական եւ ճապոնական կահեր, գորգեր, դաշնակ, կարպետներ, վարագոյրներ, յախճապակի, բուզաներիկեր, արձաններ, պղինձէ աթոռ ու թեյամաններ եւ տնական ուրիշ առարկաներ։

Կանխիկ վճարում

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

25 Հոկտեմբեր 1919

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԶՕՐՔ ու ԿԻԼԻԿԻԱ

Ամերիկայի Ծերակոյտին մէջ կարգ մը վիճաբանութիւններ տեղի ունեցած են եւ անդամներէ ոմանք հակառակած են Հայաստան զօրք ղրկուելուն համար։ Անգլիական կառավարութիւնն տեղւոյն զօրքը ետ կանչելու կը պատրաստուի։

ԲԵԹԵՐԶՊՈՒՐԿԻ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆԸ

Բեթերզպուրկէ կը ծանուցանեն թէ՝ քաղաքին մէջ խռովութիւններն ընկճուած են, խռովարարները զեապանատուներու վրայ յարձակած են, իսկ թէ՝ Անգլիա գրաւած է թէ ոչ Քրօնշթատը, դեռ յայտնի չէ։

ԷՄԻՐ ՖԷՅՑԱԼ ու ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Լոնտոնէ կը հեռագրեն թէ՝ Էմիր Ֆէյզալ յաջողած է համոզել Լոյտ Ճորճը, վիճաբանութեան դնելու Արեւելեան խնդիրը Լոնտոնի մէջ։ Այս լուրէն կը հետեւի թէ Անգլիոյ բաղձանքն Թուրք հարցը Լոնտոնի մէջ քննել տալու ատուգութիւն կը գանէ։ Էմիր Ֆէյզալ այս մասին Մ. Քլէմանսոյի հաւանութիւնն ալ պիտի առնէ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ

Վիէննայէ կը տեղեկացնեն թէ՝ հանրապետական երեսփոխան Մ. Ապրահամ Աւստրիական դեսպան պիտի անուանուի Պերլինի մէջ։

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱՒԵՐԸ

Համաձայնական Բարձր. Խորհուրդը նամակով մը իմացուցած է Վոն Լէյշնէրի որ Գերման այն նաւերն, որոնք պատերազմի պահուն չէզոք դրօշակի տակ մտած էին, իբրեւ Գերմանական նաւեր պիտի նկատուին, հետեւաբար պէտք է դրուին Համաձայնական պետութեանց հսկողութեան տակ։

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՀԱՇՏ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻՆ

«Սապահ»ի ստացած լուրերուն համեմատ Հաշտութեան Համաժողովին մասնակցելու համար, որոշուած է Թուրքերէ պատուիրակներ պահանջել։

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼ ԿԸ ՀԵՐՔԷ

Մուսթաֆա Քէմալ փաշա՝ քրիստոնեաներու հանդէպ իբրեւ թէ եղած ջարդերու մասին հերքում մը կուտայ, այս երեւակայական կարծիքն, ասկից առաջ ալ Ամերիկայի Գնդ. Հէսքէլի կողմէ հերքուած է։

ՄՐ. ՀԱՈՒԶ ՀԻՒԱՆԴ

Մր. Հաուզի հիւանդութեան լուրը կը հաղորդեն Բարիզի թերթերն որ կը տառապի լեարդի հիւանդութենէն։ Հաշտութեան Համաժողովի Ամերիկեան պատուիրակներուն երկրորդն է Մր. Փօլքընէ յետոյ որ կը հիւանդանայ եւ Համաժողովը կը զրկուի անոնմէ։

ՖԼՐՏԻՆԱՆՏԸ ՊԷՏՔ Է ԴԱՏԵԼ

Բարիզէ կը հեռագրեն թէ՝ Պուլկարիոյ Սպարանիէնի երկրագործական կուսակցութիւնը պահանջած է որ Պուլկարիոյ Նախկին Թագաւորն դատի ենթարկուի։

ՖՐԱՆՔՕ-ՊԷԼՃ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Կը հաղորդուի թէ համաձայնութիւն մը կնքուած է Ֆրանսայի եւ Պելճիքայի միջեւ, որու համեմատ երկու պետութիւններն պիտի օգտուին պատերազմի պահուն իրենց ունեցած վնասներուն համար։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԹԱԳ. ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Սպանիոյ Թագաւորին Բարիզ այցելութեան նպատակն կը կարծուի թէ Թանճէյի խնդրոյն առթիւ եղած է։

ՔԱՅԵՕՅԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նախկին վարչապետ Մ. Քայեօյի դատավարութիւնն պիտի սկսի մօտերս։

ԹՐԱԿԻՈՅ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

Պաշտօնական լուրերու համեմատ Պուլկար զօրքը հրաման ստացած են Թրակիայէ հեռանալու։

ԵՐԵՍՓ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թուրք քաղաքական բոլոր կուսակցութիւններուն որոշմամբ քրիստոնեաներն հրաւիրած են մասնակցելու Օսմ. խորհրդարանական ընտրութեանց։

ԱՄԵՐԻԿԱ ու ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Ամերիկա իր ստացած հրաւէրին ի պատասխան, մասնակցելու համար Ազգերու դաշնակցութեան ժողովին, պատասխանած է որ մինչեւ որ հաշտութեան դաշնագիրն չվաւերացուի ծերակոյտէն, ներկայացուցիչ չկրնար ղրկել։

ԹՈՒՐՔ ԴԱՀԼԻՃԸ

Արժանահաւատ անձէ մը ստացուած տեղեկութեանց համեմատ Թուրք դահլիճը մտադիր է հրաժարիլ։

ԹՐԱԿԻՈՅ ՀԱՅԵՐԸ

Հայերէ եւ Հրեաներէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը դիմած է Զօր. Լէօ Նարտօրուլօի, իրենց երախտագիտութիւնն առտայայտելու համար այն կարգին համար որ կը տիրէ գրաւեալ բանակին գօտիին մէջ։

ԳԵՐՄԱՆ ՊԱՇԱՐՈՒՄ

Համաձայնական Բարձր. Խորհուրդը թեթեւցուցած է Գերման ծովեզրներու պաշարումը։

ՏՊԱՐԱՆ ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1883ԻՆ

ՏՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպագրուին գիրքեր, գրքոյկներ, տետրակներ, յայտարարութիւններ, հարսանեկան հրաւիրագիրներ գեղեցկատեսիլ ու ժամանակին։

ՏՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպուին նամակագլուխներ, պահարաններ, հաշուեցուցակներ, ընկալագրեր, վերջապէս վաճառատան մը վերաբերեալ ամեն տեսակ տպագրական գործեր։

ՏՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպուին սեղեկագիրներ, երկրորդներու նամակ-հրաւիրագրեր տոմսակներ եւ վերջապէս տպագրական արհեստին վերաբերեալ ամեն տեսակ գործեր։

Ամեն լեզու է՝ ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ, ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ, ՅՈՒՆԱՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՏԵՍԱԿՆԵՐՈՒ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՅՆԵՐՈՎ.

Մաքուր եւ խնամեալ գործ օրուան գիներու վրայ

Տպարանս բաց է առաւօտէ մինչեւ կէս գիշեր
խնդրանքներու համար

ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ ԿԱՆԽԻԿ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
ՐԴԶԱԿԵՐՊԱՆԱՆ.

Դ.

Պատիւ ունինք ձեզ ծանուցանելու թէ, մենք գործակալ կարգուած ենք տեղւոյս հրապարակին վրայ՝

ԹՈՍԹ

ինքնաշարժ կառքերու ընկ. ընկերութեան, իր հրամանին տակ գործելով եւ ի վճակի ենք կատարել մեզի ուղղուած ամէն յանձնարարութիւնք՝ փոխադրող-կառքերու, ամէն կարգի ինքնաշարժերու, մակոյկներու, երկրագործական մեքենաներու եւլն.։

Լիայոյս ըլլալով որ, մեզ պիտի պատուէք ձեր յանձնարարութիւններով, համեցէք ընդունիլ մեր յարգանաց հաւաստին։

ՈՐԴԻՔ ՋԱՆԱՐՏԻ ԼԱՆՏԻ

ԱՌԺԱՄԵԱՅ ՀԱՍՑԷ՝

Լօֆաղ Հօնիչեր, Մարիքիմա Իթալիանայի գրասենեակներ։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կրակի դէմ.—

NATIONAL UNION SOCIETY LTD. LONDON

CENTRAL INSURANCE CO. LTD. LONDON

Ծովային.—

PHŒNIX ASSURANCE COMPANY LTD. LIVERPOOL

Դիմել մանրամասնութեանց համար.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ
Լ. ԵՒ Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
ՀԱՅ ԱՐՈՒԵՍՏ. ԸՆԴ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Ի ԶՄԻՒՌ

Միութիւնս կը փութայ ծանօթացընել իր պատ. անդամոց թէ կատարած է հետեւեալ համաձայնութիւնները։

Ա. Տքթ. Թօփալեան պիտի դարմանէ ձրիաբար միութեանս անդամակցութեան տոմսով ներկայացող ամէն հիւանդ, իր պարագաներով հանդերձ։

Բ. Փաստաբան Պ. Միհրան Ճէվահիրճեան, Պարպարէսքօ խան թիւ 7—8 պիտի ընէ ձրի քօնսիւլթասիոններ միութեանս անդամներուն, ամեն անգամ որ անոնք ներկայանան իրենց անդամակցութեան տոմսերով.

Գ.— Նպարավաճառ Պ. Օ. [illegible] Մէթէրիսեան, Մէյխանէ Պօղազի թիւ 9 մեծաքանակ ապրանքի յատուկ զեղչեալ գիներ միայն պիտի պահանջէ միութեան անդամակցութեան տոմսով ներկայացող յաճախորդներուն։

Դ.— Դեղագործ Վասիլաքի Մօրիաթիտիս 111 թիւ Ֆրանկաց թաղ (Չչփոթել Մօրայիթիին հետ) համաձայնած են դեղավաճառ Պ. Գէորգ Զուհաճեանի հետ, միութեանս անդամակցութեան տոմսերով ներկայացող յաճախորդներուն, պարագային համեմատ մինչեւ հարիւրին 25 զեղչով դեղագրերը պատրաստելու:

Ե.— Առ այս միութիւնս յատկապէս պատրաստել տուած է անդամակցութեան տոմսեր, անուանական զորս կը գնէ պատ. անդամոց տրամադրութեան ներքեւ։

Կը հրաւիրուին ուրեմն յիշեալները դիմել միութեանս կեդրոնատեղին 10—1 Ապաժօլի փողոց (Մէզալէս . . . . մօտ) եւ ստանալ իրենց անուան յատուկ տոմսերը։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Տօք. Գ. Օ. ԳԱԼՍՏԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Րեշիտիէ փողոց թիւ 46
ԻԶՄԻՐ

ՐԷԺԻԻ
ԾԽԱԽՈՏԻ ՊԵՏԱԿԱՆ

Յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցուի որ, ասկէ յետոյ Րէժիի պերճանքի ծխախոտներէն կարելի պիտի ըլլայ տրամադրել մէկ կամ բազմաթիւ տուփեր, սակագին որոշուած գիներով։

Իզմիրի մէջ՝ Ֆասուլիա։

Գօրաէլի, Պուճախ, Պուրնովա, Կէօզ Թէփէլի և Բունդաւի մէջ կ'գտնուին Անկլօ Իսթերն գօ. օբէրէթիվ լիմթ.ի մասնաճիւղերուն մօտ։

Պերճանքի ծխախոտներն և սիկարներն են Ծօքէյ—Գլիւպ, Սէրքըլ տը Պօսֆօր, Եհիճէ, Կրան Բրի, Էն—Ալա Սէրքըլ տ'Օրիան, Պաֆրա—Մաալէն Ալա և Էքսթրա—Էքսթրա։

Տնօրէնութիւն

ԹԷՈՏՈՐՈՍ ԲՍԱԽՆՈՒՏԻՍ
ՋՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ԲԱՂՆԻՔՆԵՐ

Ջրաբուժութիւնը մորթը կը մաքրէ, արտաշնչութիւնը կը դիւրացնէ, արեան շրջանը կը փութացնէ և մարմնոյն անդամալոյծ մասերուն ոյժ և առողջութիւն կը պարգեւէ։

Լոգանք ծծմբային } ռիւմաթիզմի հմր.
» պարզ

տաք ու պաղ տուշը կիներու և այրերու համար առողջութիւն է։

Րեշիտիէ ճատէսի նոր փառան դէմ Ֆընտըք փողոց թիւ 18-32։

Հազար ֆրանք տուժելու պատրաստ է, եթէ հաստատել յաջողին թէ վնասակար է առողջութեան համար տուշը։

ՕՆՆԻԿ Կ. ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ
Մասնագէտ, Ուսուցիչ
ՅԱՆՁՆ Կ'ԱՌՆԷ

Ա.— Անկլօ—Սաքսոն դրութեամբ վեց ամսուան մէջ ուսուցանել ֆրանսերէն խօսակցութիւն։

Բ.— Երեք ամսուան մէջ ֆրանսերէն առեւտրական թղթակցութիւն։

Կը խմբագրէ հայերէն և ֆրանսերէն նամակներ և խնդրագրեր։

Կը կատարէ գրաւոր փոխադարձ հարազատ թարգմանութիւններ հայ. ֆրանս. և թրք. լեզուներով։

Հասցէ, Այա Եօրկի թաղ, Տիլպէր փողոց թիւ 18։

ԳՆԵԼ ԱՃԱՊԱՐԵՑԷՔ

ՄՕՐԳԵՆԹԱՈՒ
ԼԷՓՍԻԱԽՍ

ՕՆՆԻԿ ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ (10)

ԱՆԿԼՕ-ՍԱՔՍՈՆ
ԿՐԹԱԿԱՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

Որքան փութկոտութիւն որ կը դնէ գորբինը օգտուելու երկաթին հրաշէկ վիճակէն տալու համար անոր իր առաջադրած ձեւը, նոյնքան և աւելի փոյթ ու եռանդ ցոյց կու տան Ամերիկացի, Անգլիացի Զուիցերիացի ու Շուէտացի մանկավարժագիտութեան հիմնադիրները, ուսուցիչ և ուսուցչուհիները օգտուելու համար ժառանգական նուաճին բնազդի մը կենդանութեան շրջանէն, պատշաճ ցուցմունքներով, մարզանքներով, ու դաստիարակութիւններով այդ բնազդը բարեշրջելու համար փափաքուած համապատասխան ուղղութեան՝ որուն կեանքը ժամանակաւոր չէ ինչպէս բնազդինը։

Անոնք թմբուկ, սրինգ, դաշնակ, ջութակ և այլ նուագարաններ կը հրամցնեն մանուկին կամ պատանիին երբ տեսնեն թէ խիստ ծնած է անոնց մէջ երաժշտական բնազդը։ Երգի ու նուագի կանոնաւոր դասընթացներ բացուած են անկլօ-սաքսոն երկիրներու մէջ կ'աւանդուին ամենավերջին մեթոդներով։ Զայնական ու գործիական երաժշտական ակումբներ լայնօրէն կ'օժանդակեն մատաղ սերունդին երաժշտական ձգտումներուն։

Մեր նախանձին առարկայ այդ երանաւէտ երկիրներուն մէջ արտասովոր բան չէ տեսնել 10—15 տարեկան երկսեռ դպրոցականներէ կազմուած խումբեր՝ որոնք ամենամեծ յաջողութեամբ գիտեն համերգել կամ համանուագել մեծ արուեստագէտներու գլուխ գործոցները։

Զարմանալու տեղի չկայ, քանի որ մանկավարժական աշխարհին մէջ փաստուած ճշմարտութիւն մըն է թէ՝ բնազդի մը կենդանութեան պահուն կարելի է երեք ամսուան մէջ ձեռք բերել արդիւնք մը՝ զոր երեք կամ աւելի տարիներ, հազիւ թէ բաւէին ստանալու բնազդին նուազումէն կամ մահէն ետք։

Դիտուած է նաեւ որ աշխարհիս ամենամեծ երգիչներն ու երաժշտագէտները անոնք եղած են, որոնց մանկական ու պատանեկան բաղդորոշ շրջանները բոլորուած են գիւղի, պուրակի, կամ անտառի բնականօրէն գեղգեղուած մթնոլորտին, կամ արուեստական նոյն երաժշտութեամբ

Անկլօ-սաքսոն վարժարանը, ուրագ, սղոց, մուրճ, մկրատ, խարտոց, թել, թիթեղ խաւաքարդ ու կաւ կու տայ դպրոցականներուն ձեռքը՝ որոնց մէջ անպայման կ'արթննան ինչ ինչ արհեստ ու արուեստներու մասին բնազդական հակումներ։

Անկլօ-սաքսոն դաստիարակը դպրոցականներու համար յատկապէս պատրաստուած հրացաններ կը բաշխէ ու նշանառութեան փորձեր ու մարզանքներ կատարել կու տայ, որսորդական, երկրախուզական արշաւանքներ կը կազմակերպէ, բլուրէ բլուր, գիւղէ գիւղ, և անտառէ անտառ, մարզելու և զօրացնելու համար մատաղ սերունդին մէջ ծնելիք ռազմական բընազդները։

Անկլօ-սաքսոն կրթական գործիչը պարտէզ, դաշտ, այգի ու անտառ կ'առաջնորդէ մանուկը և անձամբ կ'ընտելացնէ զանի բուսային ու կենդանական էակներու տուելիք խնամք ու հոգածութիւններուն, երբ ը դնչմարէ անոր մէջ բնածին միտում մը դէպի բնական աշխարհը։

Անկլօ-սաքսոն հոգեբանը գիտէ զարգացնել մանկան մէջ բողբոջող արդարութեան բնազդական զգացումը, դատաւորի, դատախազի, վկայի, ամբաստանողի կամ ամբաստանեալի դերերը ապրեցնելով անոր, դպրոցական ներքին ընկերային վէճերու յարդումի պահուն։

Վերջապէս չկայ բնազդ մը բարի որ արթննայ մանկան մէջ, և չգտնէ իրեն համար նպաստաւոր միջավայր մը, իր ամենէն նուրբ մանրամասնութիւններովն իսկ պատրաստուած անկլօ-սաքսոն իմաստուն ու հոգեկան մանկավարժագիտութիւններու, երկսեռ ուսուցիչներու կողմէ, շնորհիւ ծնողաց ու կառավարութեանց ամենալայն օժանդակութեանց։

ԲԱՆԱՒՈՐ ԴԱՍԱՒՈՐՈՒՄ ՄԸ
ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՈՒ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ
ՏԱՐԻՔՆԵՐՈՒ

Բնազդի մասին մեր մէջբերած տեսութիւններուն վրայ հիմնուելով, անկլօ-սաքսոն երկիրներու մէջ մանուկին ու պատանիին բոլորած կրթական շրջանները կը վայելեն բարձրագոյն և համալսարանական շրջաններէ ոչ գերիվեր, գէթ անոնց անվիճելիօրէն հաւասար կարեւորութիւն մը։

(Շարունակելի)